

[Formanden.]

3) Første behandling af:

Forslag til lov om fritidsundervisning m. v. i Grønland.

4) Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring af lov om forsvarets organisation m. v.

og

Forslag til lov om ændring af lov om forsvarets personel.

5) Valg af 1 medlem til Rask-Ørsted Fondets bestyrelse (i stedet for Else-Merete Ross).

6) Valg af 1 medlem til lønningsrådet (i stedet for Poul Søgaard).

Mødet hævet kl. 19.37.

48. møde.

Torsdag den 3. februar kl. 13.

Første næstformand (Grete Hækkerup): I skrivelse af gårs dato meddeler undervisningsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen m. fl. love. (Undervisningspligtens udvidelse m. v.)

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Undervisningsministeren (Knud Heinesen): Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen m. fl. love. (Undervisningspligtens udvidelse m. v.).

Lovforslaget er det tredje — men ikke det sidste — i rækken af vigtige lovforslag til gennemførelse af folketingsbeslutningen af 30. maj 1969 om en reform af de grundlæggende skoleuddannelser. Det første skridt

blev taget med skolestyrelsesloven af 9. februar 1970, der klart sigtede mod at styrke og opmuntre samarbejdet mellem skole og hjem, således som det er fremhævet i folketingsbeslutningens punkt 7. Dernæst kom i maj 1970 en omfattende ændring af folkeskoleloven, som blandt andet skabte grundlag for den udbygning af specialundervisningen, der er omtalt i folketingsbeslutningens punkt 6.

Det foreliggende lovforslag går videre ad disse baner, idet det dels lægger op til et tættere samarbejde mellem forældre, elever og lærere, og dels tilskynder de lokale skolemyndigheder til en yderligere indsats for de elever, der har vanskeligt ved at finde sig til rette i skolens daglige arbejde. Hovedindholdet er imidlertid de nye bestemmelser om udvidet undervisningspligt og om skolegangens påbegyndelse, udarbejdet på grundlag af folketingsbeslutningens punkt 8 og 9. Som det vil erindres, skulle undervisningspligten ifølge folketingsbeslutningen udvides til 8 år fra 1972-73 og til 9 år fra 1973-74, altså med fuld virkning for de elever, der nu i 1971-72 går i 7. klasse. Lovforslaget er i overensstemmelse hermed, for så vidt som det foreslår, at det skal træde i kraft den 1. april i år.

Derimod indeholder lovforslaget ingen ændringer med hensyn til folkeskolens formål, struktur og fagkreds til opfyldelse af folketingsbeslutningens punkt 1 og 2. Lovforslag herom vil ganske vist blive fremsat senere i folketingssamlingen, men det vil ikke kunne sættes i kraft før i 1973.

Det har været kritiseret fra flere sider, at undervisningspligtens udvidelse og de strukturelle ændringer således ikke kommer til at følges ad tidsmæssigt. Personligt havde jeg også gerne set, at den nye skolestruktur var blevet indført fra 1972-73, men da det ved min tiltrædelse i oktober blev klart for mig, at det ville være en praktisk umulighed, besluttede jeg at udsætte denne del af reformen. Derimod fandt jeg ikke tilstrækkelig grund til at udsætte udvidelsen af undervisningspligten, som jo også har været overvejet og forberedt gennem adskillige år, og som — med den stigende frivillige tilslutning til 8. og 9. skoleår — efterhånden kun vil få betydning for et meget begrænset antal elever. Forholdet er imidlertid, at jo færre det drejer sig om, jo forholdsvis rin-

[Undervisningsministeren.]

gere vil de pågældende være stillet uden den forlængede skolegang, og jo vigtigere er det derfor at få gennemført den udvidede undervisningspligt til de fastsatte terminer.

Jeg vil gerne fremhæve, at der dog ikke er tale om at gennemføre udvidelsen isoleret fra den øvrige skolereform. Som jeg før nævnte, er der allerede taget væsentlige lovgivningsmæssige skridt til at realisere folketingsbeslutningen fra 1969, og med det nu foreliggende lovforslag vil der være skabt grundlag — også økonomisk — for en forbedring af skolernes muligheder på det social-pædagogiske område. Yderligere har lovforslaget på to punkter foregrebet den kommende nyordnings principper. For det første vil forældrene til de elever, hvis undervisningspligt udvides, få den endelige afgørelse af spørgsmålet om elevernes placering i 8. klasse eller 1. realklasse. Og for det andet vil de skoler, der siden 1970 har eksperimenteret med sammenholdte klasser i dansk og orienteringsfag i 8. og 9. skoleår, få mulighed for at fortsætte hermed også i 10. skoleår.

Idet jeg med hensyn til de nærmere enkeltheder henviser til de udførlige bemærkninger til lovforslaget, anbefaler jeg lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om medbestemmelse for de ansatte i offentlig og privat virksomhed [af Niels Helveg Petersen m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XIII) findes i tillæg A, sp. 1273, fremsættelse i tidenden sp. 1826.

Forslaget sattes til forhandling.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Alle er vist enige om, at de hidtidige regler om samarbejdsudvalg inden for sta-

tens styrelser er forældede. I 1968 nedsatte den daværende lønningminister et udvalg, som fik til opgave at overveje en revision af reglerne. Udvalget afgav sin betænkning i marts måned 1971, og betænkningen blev sendt til udtalelse i de forskellige ministerier.

Betænkningen indeholder en flertalsindstilling og to mindretalsindstillinger. Jeg holdt derfor den 30. november 1971 et møde med de implicerede organisationer. På dette møde opnåedes der almindelig enighed om at lægge flertalsindstillingen til grund for et nyt cirkulære om samarbejdsudvalg. Herved havde ingen fraskrevet sig synspunkter, som afveg fra flertalsindstillingen. Der blev i øvrigt på mødet både fra organisationsside og fra min side givet udtryk for, at de nye regler, selv om de var et betragteligt fremskridt i forhold til de hidtil gældende regler, ikke ville være de sidste ord i denne sag, og man enedes om inden udgangen af 1974 i fællesskab at overveje, hvorledes de kunne revideres på grundlag af de erfaringer, som ville blive indvundet. Udkast til cirkulære er nu tilsendt organisationerne, og når deres svar foreligger, vil cirkulæret blive udsendt til ministerier og styrelser med indskærpelse af, at også styrelser og ministerier må være forpligtet i forhold til cirkulærets indhold.

De ny regler slutter sig meget nøje til den samarbejdsudvalgsaftale, som er afsluttet mellem LO og Dansk Arbejdsgiverforening, idet de dog på enkelte punkter går noget videre. Således omfatter samarbejdsudvalgenes medbestemmelse også principperne for arbejdstilrettelæggelse, fastsættelse af arbejdsmetoder, indretning af egnede arbejdslokaler, fysiologisk rigtigt indrettede arbejdspladser samt hensigtsmæssig udnyttelse af anlæg, maskiner og materialer.

Ordføreren for forslagsstillerne nævnte i sin fremsættelse, at det i Danmark og de øvrige nordiske lande ikke var almindeligt, at lovgivningsmagten direkte blander sig i reglerne om samarbejde mellem ledelse og ansatte i private og offentlige virksomheder, og det er jo nok en god regel, som naturlig-